

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ^(๒)

นำคณะเอกอัครราชทูตและกงสุลใหญ่ไทยที่ปฏิบัติราชการอยู่ในต่างประเทศ

พร้อมด้วยคณะผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงการต่างประเทศ เข้าเฝ้าฯ

ในโอกาสที่จัดให้มีการประชุมเอกอัครราชทูตและกงสุลใหญ่ไทย ประจำปี ๒๕๕๑

ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา

วันอังคาร ที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๑

ตอนนี้เป็นอีกวาระหนึ่งที่ได้มาพบข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งก็คือว่าเป็นวาระที่สำคัญ เพราะว่าท่านได้ปฏิบัติหน้าที่มาในระยะหนึ่ง และได้เข้ามาประชุมกัน เพื่อที่จะทำความเข้าใจ และรู้ถึงสิ่งที่ก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงมาในช่วงระยะเวลาปีหนึ่ง.

การที่ได้พบกันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะว่าถ้าไปอยู่ต่างประเทศเป็นเวลาแรมปีก็ทำให้แต่ละคนอาจจะลืมจุดประสงค์ของการไปอยู่ต่างประเทศ. การอยู่ต่างประเทศนี่เป็นการอยู่ห่างกับศูนย์กลางของความคิดของคนไทย และสำหรับคนไทยนี่ก็ถือว่าเป็นของสำคัญ. ถ้าสังเกตดูประเทศต่าง ๆ มีความแตกต่างกับคนไทยเมืองไทยไม่ใช่น้อย. โดยมากเข้าใจว่า คนไทยก็ต้องทำงาน ทำความรู้เหมือนชาวต่างประเทศ. ความจริงคนไทยไม่ใช่ชาวต่างประเทศ คนไทยนี่เป็นคนไทย มีความคิด วิธีคิดที่แตกต่างกับคนทั่วโลก. เราก็ได้สังเกตได้ว่า เมืองไทยนี่มีภาษาไทย ซึ่งภาษาไทยนี้มีความหมายแตกต่างกับภาษาต่างประเทศ. แต่ที่น่าสังเกต เดียวนี้คนไทยถือว่าภาษาไทยนี่ไม่เป็นของสำคัญ ดูท่าทางเหมือนว่าเมืองไทยมีภาษาไทยสำหรับให้ล่ามมัย. อันนี้ก็เสียตาย เพราะว่าภาษาไทย หรือความเป็นไทยนี่นะ มีความสำคัญในการปฏิบัติงาน ซึ่งแต่ละท่านก็ถือว่าเป็นคณะทูตก็ต้องมีการปฏิบัติงานซึ่งเป็นประโยชน์กับคนไทยคนอื่น ที่จะทำให้สามารถก้าวหน้าได้ อยู่ดีได้. ฉะนั้น ก็ให้เข้าใจว่า การที่ท่านมาประชุมสมำเสมอก็มีความสำคัญ ทำให้ท่านได้เรียนรู้ว่าคนไทยนี้มีหน้าที่. ทุกคนมีหน้าที่ ทั้งคณะทูต ทั้งคนที่อยู่ในเมืองไทย และทั้งคนที่ได้ไปต่างประเทศ มีหน้าที่ที่จะทำความเข้าใจกันว่าต้องปฏิบัติงานมีหน้าที่ต่าง ๆ กัน.

อย่างเวลาไปต่างประเทศ แม้จะได้ไปเป็นคณะทูต ท่านก็คงได้ไปสมำเสมอ ชาวต่างประเทศคงได้ถามเสมอว่าเมืองไทยเป็นอย่างไร. คำว่าเมืองไทยเป็นอย่างไร ก็อาจจะนำประหลาดที่เราเป็นคนไทย ทำไมเขาต้องถามว่าเมืองไทยเป็นอย่างไร. ที่เขถามก็เพราะว่าคนไทยนี่เหมือนสัตว์ประหลาด คือว่าหน้าตาที่ไม่เหมือนกับฝรั่ง พูดยาก็ไม่เหมือนฝรั่ง มีภาษาที่ไม่เหมือนฝรั่ง. ที่ใช้คำว่าฝรั่งนั้นนะ สมัยนี้ไม่ใช่ฝรั่งเท่านั้นเอง มีแขกด้วย มีจีนด้วย มีญี่ปุ่น มีอะไร ทุกชาติมีความแตกต่างกับเรา. ฉะนั้น เราจะต้องรู้ว่าเราเป็นคนไทยเป็นอะไร ไม่ใช่สัตว์ประหลาด. อาจจะเป็นสัตว์ประหลาดอย่างหนึ่ง คือเรามีความเป็นอยู่ซึ่งไม่เหมือนกับ

---

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายนพดล ปัทมะ

ชาวต่างประเทศ. เวลาเราไปต่างประเทศ รู้สึกว่าเขามองเรา เขานึกว่าเราเป็นจีน หรือเป็นญี่ปุ่น แต่ลงท้ายเขาก็คงรู้ว่าเราไม่ใช่จีน ไม่ใช่ญี่ปุ่น หน้าตาก็ไม่เหมือนกัน. แต่เดี๋ยวนี้อะไร การเป็นไป การประพฤติตน ออกจะเป็นเหมือนจีน เหมือนญี่ปุ่น เหมือนฝรั่งด้วยซ้ำ. เขาก็นึกว่าเราเป็นฝรั่งก็มี เพราะว่าเราวางตัวเป็นเหมือนฝรั่ง. แต่ว่าเมื่อเราแสดงตัว เขาก็นึกว่าเราไม่ใช่ฝรั่ง เราเป็นชาติหนึ่ง ซึ่งเขาต้องพิจารณาว่าไม่เหมือน ไม่เหมือนเขา. แล้วเราก็มี บางทีก็ไม่เหมือนเขา เป็นแบบ สัตว์ประหลาดเสียมากกว่า แบบความคิดแปลกๆ. แต่เวลาเขารู้จักมากขึ้น เขาก็เห็นว่าเรา ไม่ใช่เหมือนเขา ไม่ใช่เหมือนฝรั่ง ไม่ใช่เหมือนต่างชาติอื่น ๆ เพราะว่าเรามีความคิดแปลก. จากที่ เขานึกว่าเป็นสัตว์ประหลาด ที่จริงเรามีนิสัยใจคอเป็นคนไทย แล้วเวลาบอกเขาว่าเราเป็นคนไทย เขาก็คิดออกว่า เอ๊ะ หน้าตาอย่างนี้เคยเห็น แต่ไม่ใช่ฝรั่ง ไม่ใช่แขก ไม่ใช่จีน. ฉะนั้น เราจะต้องพยายามที่จะวางตัวแล้วให้รู้ว่า เราเป็นคนไทย.

เราเป็นคนไทยนี้ เป็นคนที่สามารถที่จะวางตัวได้ดี แล้วก็เป็นอย่างกับสัตว์โลก หมายความว่า เป็นคนที่ไม่เหมือนกับคนอื่นในโลก. ฉะนั้น เราก็ต้องวางตัวให้ดี แล้วก็จะต้อง พยายามฝึกฝนตัวให้เป็นคนไทย ซึ่งต่างกับคนอื่นในโลก. แต่การที่วางตัวต่างกับคนอื่นในโลก ต้องเข้าใจว่าวางตัว อย่างไม่ใช่แปลกประหลาด ไม่ใช่สัตว์ประหลาด เป็นสัตว์วิเศษ เป็นคนที่มี ความคิดที่ดี มีความคิดที่ไม่เหมือนคนอื่น. เรามีความคิดที่พิเศษ ที่วิเศษ จากคนต่างชาติ. เคยสังเกตดูว่า ชาวต่างประเทศมาเห็นเมืองไทย ชาวต่างประเทศเราหมายถึงคนที่มี ความคิด เป็นคนที่มี ความสามารถที่จะพิจารณา เขามองคนไทยว่า เอ๊ะนี่ คนก็เป็นคนดี คนพิเศษจากชาวต่างประเทศอื่น ๆ เพราะว่าเรามีวัฒนธรรมของเรา เรามีความสามารถที่จะคิด แล้วเรามีประเทศ. ความสำคัญเป็นอย่างนี้ เรามีประเทศของเรา แล้วเรามีความภูมิใจในประเทศ แล้วเรารู้จักวางตัวให้เป็นประเทศที่ต่างกับคนอื่น. หน้าตาอย่างของเราคล้ายกับเป็นคนจีน คนญี่ปุ่น คนแขก แต่ว่าเราไม่ใช่ เรามีอะไรพิเศษ. ในที่สุด ต่างชาติที่มาเห็นเรา เขาก็เกิดความภูมิใจที่ได้มารู้จักเมืองไทย แล้วเขาก็อยากรู้จักคนไทย เขาก็เข้ามาหา. คนต่างชาติที่เข้ามาแล้ว เขาก็บอกว่า เขาไม่มีโอกาสมาบ่อยครั้ง แต่ว่าเขาจะต้องบอกว่าเราจะต้องมาอีก. ส่วนใหญ่ก็พูดว่าเราจะต้องมาอีก มาดูให้ลึกซึ้งกว่า. ตอนนี้นะ เราคนไทยก็มีหน้าที่สำคัญ เพราะเขา อยากมาเห็นเรา มารู้จักเราอย่างลึกซึ้ง. ถ้าเราวางตัวไม่ดี เราวางตัวเป็นคนเหมือนฝรั่ง หรือเหมือนแขก เหมือนจีน เขาก็จะไม่พอใจ. แต่ว่าถ้าเราวางตัวเป็นคนไทยที่ดี ที่เขาหวัง เขาจะมีความภูมิใจ ที่ได้มารู้จักเรา.

ฉะนั้น ก็นี่ที่สำคัญ แล้วโดยเฉพาะผู้ที่ เป็นข้าราชการ และมีหน้าที่ทางกระทรวง ต่างประเทศ นี่ยิ่งมีความสำคัญ. เขาก็บอกว่าเป็นคนที่ทำงานกระทรวงต่างประเทศ เขาต้องรู้ดี แต่ถ้าเราทำแบบไม่รู้ดี แบบไม่ดี ก็เสียโอกาสที่ชาวต่างชาติ เขามา เขามาทำความเข้าใจ มาทำความรู้จัก. แล้วในที่สุดถ้าเขามาทำความรู้จัก แล้วรู้จักไม่ดี เขาก็กลับไปบอกว่า ที่แรกนี่กว่า

คนไทยเป็นคนพิเศษ ที่จริงไม่ใช่ ไม่ดีเหมือนกัน เหมือนทั่วโลก. ทั่วโลกเขาบอกว่าเมืองไทยนี้ เขาเห็นว่าดี แต่ว่าถ้าเราทำตัวไม่ดี เขาก็บอกว่า ก็ไม่ดีไม่วิเศษอะไรเลย ไม่อยากมาทำความรู้จัก. ถ้าไม่อยากมาทำความรู้จักก็ยังไม่ร้ายนัก แต่ถ้าเราทำตัวไม่ดี ชาวต่างประเทศมาเห็นเรา แล้วบอก ไทยแลนด์นี้นะร้ายกว่าชาติอื่น อันนี้ที่สำคัญ ต้องระวังไม่ให้เขาคิดอย่างนั้น. ถ้าเขาคิดว่าเมืองไทย มีอะไรแปลกหรือประหลาดยิ่งดีกว่า เขาก็จะบอกว่ามีแปลกจากความเป็นอยู่ธรรมดา. ถ้าเขาเห็นว่า คนไทยเป็นคนที่มีความแปลกประหลาดอย่างดี ก็จะเป็นประโยชน์มาก. เมื่อก่อนนี้ คนต่างประเทศ เขาไม่รู้จักคนไทย. เขามาดูแล้ว เขาก็เกิดความรู้สึกที่ว่า มาในประเทศ มาเจอคนที่เขาไม่เคยรู้จัก แล้วก็น่าทึ่ง เขาชอบ. ฉะนั้น ก็สำคัญที่จะต้องวางตัวให้ดี.

อันนี้ที่ท่านมา อยากที่จะให้แนะนำว่าทำยังไง ก็มีแค่นี้แหละ. วางตัวให้ดี วางตัว ให้เป็นตัวอย่าง อย่างเจ้าหน้าที่กระทรวงต่างประเทศ เป็นคนตัวอย่างของคนไทย ตัวอย่างในทางที่ดี. ฉะนั้น ถ้าท่านวางตัวเป็นตัวอย่าง เขาก็จะรู้สึกว่า ดีใจได้พบคนที่พิเศษ แล้วเป็นคนที่มีความคิดดี. เวลาเขาขอทราบว่ามีอะไร ก็บอกว่าขอให้ทราบว่ามีอะไรที่พิเศษ ที่วิเศษ แล้วอย่างนี้ ก็จะเป็นการดี. ความเป็นอย่างนี้ก็จะทำให้ประเทศชาติอยู่มั่นคงได้.

ตามปรกติเวลามาพบกันอย่างนี้ รัฐมนตรีก็จะขอให้สมาชิกของกระทรวงต่างประเทศ ได้มาพูดอะไร หรือมาถามอะไร ซึ่งเป็นไปได้ว่า ถ้ามาถามอะไรแล้วตอบได้ก็อาจจะเป็นประโยชน์ได้. มีใครอยากจะถาม ก็คงจะแล้วว่าใครจะถามอะไร.

ผู้กราบบังคมทูล ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า นายวสิน ธีรเวชญาณ เอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยว่า ในปัจจุบันที่โลกกำลังเผชิญกับสภาวะวิกฤตการณ์ด้านพลังงาน ทำให้ในหลาย ๆ ประเทศ มีการนำพื้นที่เกษตรมาใช้ปลูกพืชเพื่อผลิตพลังงานทดแทนจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ สถานการณ์เช่นนี้ เกิดขึ้นในประเทศไทยเช่นกัน. ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทมีพระราชดำริประการใด ในการที่จะทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการใช้พื้นที่การเกษตรเพื่อการผลิตอาหารให้เพียงพอ และการจัดสรรพื้นที่ ทำการเกษตรเพื่อปลูกพืชที่ใช้พลังงานทดแทน ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ.

พระราชดำรัส การที่ถามนี้ก็หมายความว่า ต้องการทราบว่าทำอะไรให้สมดุล คือถ้าเรามีการทำ การเกษตรเพื่อเป็นอาหารหรือเป็นสิ่งที่ขายต่างประเทศมากเกินไป แล้วก็ไม่ผลิตอะไรที่มาช่วยให้การเป็นอยู่ดีขึ้น. อันนี้ที่สำคัญ. ตอบยาก ว่าแค่ไหนพอเหมาะ. แต่ว่าเราก็ได้เห็นมาว่า อะอะอะไร จะทำอะไร ก็เหมือนกัน. เหลือว่า จะทำอะไรให้มากเกินไป คือถ้าทำการเกษตรเพื่อ เป็นพลังงานทดแทนนี้ นะ คงหมายความว่าอย่างนั้นนะ. พลังงานทดแทน ทำมากเกินไป ลงท้าย ก็เพื่อ เพื่อ มากเกินไป ก็ทำให้มีมาก.

อย่างเวลานี้นะกำลังเดือดร้อนกันอยู่ เพราะเวลานี้ เขาไม่เข้าใจ. นี้นะ เป่าลมเย็นมาใส่. เดี่ยวนี้พูดอะไรก็จะพูดไม่ได้ ไม่รู้เรื่อง เพราะว่าเขาเป่าลมเย็นมาใส่ เป็นการกินไป มีพลังงาน มาส่องบนหัวเรา. ถ้าจับดูเดี๋ยวนี้ เย็นเลย. แล้วคนเราถ้าโดนเย็น ท่านก็รู้. หมอกก็อยู่นี้ ไม่ทำอะไร ทำหน้าเซ่อ. ถ้าทำอย่างนี้มากกินไป มันก็รู้สึกทำให้เสียประโยชน์ เสียประโยชน์ทั้งพลังงาน เสียประโยชน์ทั้งพลังงานของร่างกาย. ทุกสิ่งทุกอย่างก็ต้องพิจารณา. ท่านไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญ ในทางวิทยาศาสตร์ หรือในทางที่จะพัฒนา แต่ว่าต้องทำให้พอเหมาะ. แต่คอยดู เดี่ยวก็จะร้อน คือไม่มีพอดี. ฉะนั้น การที่ตอบนี้ จะต้องทำความพอดี. แล้วเครื่องทำความเย็นนี้มัน ไม่ใช่เครื่อง ที่วิเศษอะไร. เปิดให้เย็น เปิดให้เป่าลมมา เราก็กทำให้พอดี. แต่คนไม่เข้าใจว่า คำว่าพอดีคืออะไร. คือคำว่าพอดี ต้องไม่ให้เสียหาย. นี้นมาพบกับท่านกลับไปคอยดู เดี่ยวนี้ก็เย็นแล้ว เริ่มเสียงแหบแล้ว. อันนี้ตอบแค่นี้ก็คงพอ เพราะไม่อย่างนั้นเดี่ยวยิ่งแหบใหญ่ ก็ตอบแค่นี้ว่า ทำอะไรให้พอเหมาะ ไม่ให้เกิน. แต่ที่นี้มันเกินนะ เป่าลมใส่หัวนี้มันเกิน. แล้วก็ขบใจที่มีคำถาม.

ผู้กราบบังคมทูล ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า นายอดิศักดิ์ ภาณุพงศ์ เอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย ขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย ว่า ตามที่รัฐบาลได้น้อมนำพระราชดำริ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา มาดำเนินการแก้ไขปัญหาจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานของภาครัฐในทุกระดับดำเนินไปอย่างถูกต้องทิศทาง ได้ฝ่าละออง ธุลีพระบาททรงเล็งเห็นความสำคัญหรือจุดเน้นของการดำเนินการในเรื่องใดเป็นพิเศษ สำหรับ สถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน และนอกเหนือจากการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาแล้ว ยังคงมีภารกิจอื่นใดที่รัฐบาลควรต้องติดตามหรือดำเนินการเป็นพิเศษ เพื่อให้การแก้ไขปัญหายังคง ชายแดนภาคใต้เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสมต่อสภาพการณ์ และให้ผลที่ยั่งยืน ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ.

พระราชดำรัส คำถามที่ท่านมี มันยากอยู่ ยากมาก เพราะว่าทำอะไรให้พอเหมาะเป็นสิ่งสำคัญ. อย่างคำถามเมื่อตะกี้ ก็ให้ทำอะไรให้เหมาะสม อย่าให้มากกินไป. แต่สำหรับสถานการณ์ในภาคใต้ เขาพูดว่าเขาทำอะไรให้เหมาะสมนี้ สรุปว่าทำให้เหมาะสมกับสถานการณ์. ความจริงที่บอกว่าวิธีที่ทำ ก็ถูกต้องแล้ว ต้องทำอะไรให้เหมาะสม อย่าให้เกิน อย่าให้น้อยเกินไป สำหรับการทำทุกสิ่งทุกอย่าง ต้องให้พอเหมาะ. สำหรับภาคใต้นี้แหละ เคยไป นี่เป็นเวลานานแล้วที่ไปจังหวัดในภาคใต้ แล้วก็ทำอะไร. ไม่ได้พูด อย่างที่ท่านพูดนี้แหละว่าให้ทำอย่างไร ไม่ได้พูดอย่างนั้น. แต่ว่าคนที่ไปดูเขาคงนึกว่าควรจะ แนะนำอย่างนี้ แต่ไม่ได้แนะนำอย่างนี้เลย. คือแนะนำก็ ทำอะไรให้พอเหมาะ นี่ที่สำคัญ.

แต่ถ้าไปแนะนำให้ทำให้พอเหมาะ ก็ยาก เพราะว่าแรกๆ ที่ได้ไปจังหวัดภาคใต้ ได้ไปที่จังหวัดยะลา แล้วก็ถาม มีหนุ่มๆ เขาอยู่ตรงนั้น บอกเขาว่า ถ้าพูดภาษาไทยได้ขอให้พูด ภาษาไทย. ไม่ใช่ว่าจะข่มขู่ ข่มเหงให้พูดภาษาไทย ในเมื่อเขาอยากพูดภาษายาวี. นี่ข้อสำคัญ

ได้บอกเอาไว้กับข้าราชการ ว่าพยายามที่จะให้ประชาชนพูดภาษาไทยตอนมาพบปะกับข้าราชการ เพราะว่าง่ายขึ้น ถ้าพูดภาษาที่รู้เรื่องกัน. คนไทยที่อยู่แถวนั้น รู้ภาษายาวีมีน้อย ก็ถ้าประชาชน เขาช่วยกัน ทำให้พูดกัน เข้าใจกันก็จะดี. แต่ว่าอย่างที่ทำ ไปที่ยะลา ก็ไปพูด บอกว่าพวกเรา ควรจะลองพูดภาษาไทยมากขึ้น. เขาก็นั่ง เขาเข้าใจนะทำไมจะไม่เข้าใจ เขาพูดได้ทำไมจะพูดไม่ได้ แต่เขาไม่พูด. เขาทำไม่เข้าใจ แล้วหัวเราะ หนุ่ม ๆ นี้นะ หัวเราะเหมือนเด็ก เด็กสาว ก็ก๊ก ๆ ๆ. นั่นไม่ใช่ปฏิกิริยาของคนที่จะเข้าใจกัน. แต่เราก็พยายามที่จะบอกเขาว่า ที่ให้พูดภาษาไทยจะสะดวก ต่อชีวิตของประชาชนมากขึ้น จะสะดวกสำหรับข้าราชการ สะดวกทุกอย่าง ความเข้าใจก็จะเกิดขึ้น. ถ้ามีความเข้าใจแล้ว ทำให้สามารถที่จะปกครองดีขึ้น สามารถที่จะพัฒนาดีขึ้น. ทุกสิ่งทุกอย่าง ที่ท่านถามนะ ความจริง สำคัญที่สุดคือทำอะไรที่จะให้เข้าใจกัน คือพูดให้รู้เรื่องกัน. แต่คนที่สามารถจะพูดให้รู้เรื่อง ไม่พูด.

มีครั้งหนึ่งที่อีกจังหวัดหนึ่ง เราก็พูด เรารู้ว่าเขาไม่รู้ภาษา แต่ก็พยายามที่จะพูดให้ เขาเข้าใจ. เขาหน้าตาไม่เข้าใจ. คนที่อยู่ข้าง ๆ บอกอย่าไปพูด พวกนี้ไม่เข้าใจ พวกนี้เป็นแขก ไม่เข้าใจ. ถ้าเราพูดแล้วคนที่รู้ภาษาจะไปอธิบายเขาสักนิดนะ ก็จะดี แต่เขาไม่อธิบาย เพราะว่า ไม่ยอมอธิบายให้เข้าใจกัน. ถ้าคนที่รู้ภาษาช่วยกัน ช่วยกันอธิบาย ก็จะดีขึ้นสะดวกขึ้นเยอะ แต่ถ้า ไม่อธิบายก็ไม่มีทางที่จะทำความเข้าใจกันได้. นี่ที่สำคัญ. ถ้าเขาเข้าใจ ก็หมายความว่าคนที่อยู่ใกล้ ๆ เป็นเพื่อนเป็นฝูงกัน ก็ช่วยกันได้ แต่ที่นี้เขาไม่ช่วยกัน มันเป็นอย่างนี้. แล้วลงท้าย ตอนต่อไปดีขึ้น เข้าใจกันดีขึ้น.

มาตอนนี้เวลานี้ ที่บอกจะทำยังไงสำหรับให้คนเข้าใจกัน ความจริงเขาเข้าใจ แต่ไม่พูด ไม่พยายามที่จะทำความเข้าใจ อันนี้ที่สำคัญ. แต่ว่าถ้าเขาไม่เข้าใจ เราก็ต้องพยายามที่จะพูด ให้เขาเข้าใจว่า ต้องเข้าใจกัน ซึ่งตอนต่อมาก็พูดรู้เรื่องกัน. แม้จะเป็นพวกที่พูดภาษายาวี เขาเรียน ภาษาไทย เรียนภาษาไทยก็พูดกันรู้เรื่อง. แต่ตอนหลังนี้กลับไม่รู้เรื่อง เพราะว่าเป็นนโยบาย เป็นนโยบายของคนที่อยู่แถวนั้น เขาไม่ยอมเข้าใจ อันนี้ที่สำคัญ. ไม่ใช่ขอให้เขาเข้าใจ แต่ขอให้ เขาอยากเข้าใจ. สำคัญตรงนั้น เขาไม่ยอมเข้าใจ มาตอนหลังนี้ ในสองสามปีหลังนี้นะ. เราก็เดือดร้อน เพราะว่าเราพยายามทำความเข้าใจ เขาไม่ยอมทำความเข้าใจ. ฉะนั้น สำคัญต้อง พยายามทำความเข้าใจ และให้เข้าใจนิสัยใจคอของคนพวกนี้. แต่คนที่พูดไม่รู้เรื่องที่นครราชสีมา ครั้งที่คนเขาบอก โอ้ อย่าไปพูดกับพวกนี้ไม่เข้าใจ ตอนหลังที่นครราชสีมา เขาพยายามเข้าใจ. อันนี้ ก็ดีขึ้นเยอะ แล้วงานก็ง่ายขึ้น. แล้วเราก็ไม่ได้บังคับให้เขาพูดภาษาไทย เขาพูดภาษายาวีก็พูดไป คืออยู่ที่ต่างคนต่างพยายาม ก็หัวร่อกัน ยิ้มแย้มแจ่มใสกัน คือนี้นะความเข้าใจต้องมี.

อย่างเมื่อกี้ พูดเกาหลีมาพูด. พูดเกาหลีคนเก่าแก่ก่อนนี้ เขาจะไปเกาหลี ก็บอกเขา ต้องทำความเข้าใจว่าชาวเกาหลีนิสัยใจคอเขาต่างกับคนไทย. ถ้าไปเกาหลี ไปเฮฮาสนุกสนาน เขาไม่เข้าใจ. เกาหลีเขาเป็นคนเรียกว่าซีเรียส จะไปพูดอะไรที่ละ ๆ เทะ ๆ พูดตลกไปกฮาเขาไม่ชอบ

เลยบอกกับทูตที่กำลังไปต่อนั้น ว่าทูตไปนี่น่าจะอย่าไปโปกฮากับเขา. ถ้าเขาจะหัวร่อ เราก็หัวร่อได้ แต่ถ้าเขาไม่อยากจะหัวร่อ เราก็อย่าไปหัวร่อเขา. ทูตก็คงได้ประสบ ถ้าไปหัวร่อ เขาบอกว่าเราและเราไม่ดี เราไม่เข้าใจเขา. ทูตที่ไปนั้นกลับมา ถามว่าจริงไหม เขาบอกจริง. ทูตบอกว่าเกาหลีนี้เขาไม่ชอบให้โปกฮา ไม่ชอบให้ละ ๆ. แล้วทูตคนนี้ก็เลยไปที่อื่น ไปที่ปากีสถาน บอกว่าไปปากีสถานนี้ไปพูดละ ๆ ได้ เขาก็กรีกครื้น. คือแต่ละประเทศก็มีนิสัยแตกต่างกัน. อย่างไปเกาหลีนี้ไปโปกฮากับเขาไม่ได้ ไปประเทศอื่นที่เขาไม่นิสัยโปกฮาได้ก็โปกฮาได้ คือมันเป็นเรื่องแตกต่างกันอยู่ที่นิสัยคน. ก็คงได้ไปเห็นนะ ไปเฮฮากับเขา หน้าตาเขาบังเลย แต่ที่อื่นบางประเทศ เราไปโปกฮา กับเขา เขาชอบ คืออยู่ที่นิสัยใจคอ. แล้วก็อย่างที่บอกให้เขาไปทำความเข้าใจ คือให้ทำความเข้าใจ ทำให้ดี ก็ได้ผลดี. ทูตที่ทำความเข้าใจกับนิสัยของประเทศนั้น ๆ ก็เป็นคนที่ได้ผล เป็นคนที่ได้สำเร็จประโยชน์ในการเป็นทูต.

ท่านที่ทูต ไม่รู้ว่าจะจะเป็นทูตในประเทศไทย หรืออยากไปเป็นทูตปักขั้ได้ของเรา. นี่ไม่ใช่ ที่จริงไม่ใช่หน้าที่ของทูตที่จะมาปฏิบัติ ที่เขาพูดว่าให้ไปเป็นทูตในประเทศไทย แต่เพราะว่าท่านไปฟังฝรั่ง ไปฟังฝรั่งว่า ฝรั่งเขามาสั่งสอนเราว่าวิธีปฏิบัติควรจะทำอย่างไร. ไม่ต้องฟังชาวต่างประเทศมาสั่งสอนเรา. คือว่าอย่างอันนี้ ทูตฟังฝรั่งมากเกินไป. ฝรั่งนี่เขาพยายามสั่งสอนเรา. ฉะนั้น ถ้าฝรั่งเขาสั่งสอนเรา ก็ฟัง ขอบใจเขา. อะไรที่ควรจะทำก็ทำ ก็ทำนั่นแหละ.

ผู้กราบบังคมทูล เป็นพระมหากษัตริย์คุณดั้นเกล้าดั้นกระหม่อมพระพุทธเจ้าข้า

ผู้กราบบังคมทูล ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า นางชลฉินิพันธุ์ ชีรานนท์ เอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ก ขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยเกี่ยวกับกรณีพิพัตที่เกิเกิดขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้ ทั้งที่ไซโคลนนาร์กีสพัดถล่มพม่า และที่แผ่นดินไหวที่มณฑลเสฉวน. มีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านกล่าวว่า กรณีภัยพิบัติรุนแรงเช่นนี้อาจเกิดขึ้นในภูมิภาคของเราได้อีกในอนาคต. ประเทศไทยควรจะเตรียมการรับสถานการณ์ภัยธรรมชาติรุนแรงเช่นนี้ได้ประการใด ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ.

พระราชดำรัส ก็มีคนที่รู้สึกว่าจะมีความวิตกว่าจะเกิดภัยพิบัติแบบเดียวกัน. ก็เกิดมาแล้ว เรื่องภัยพิบัติที่ภาคใต้ ที่เมื่อเร็ว ๆ นี้ ก็เมื่อสองปี เป็นสึนามิ ซึ่งแต่ก่อนนี้บอกว่าไม่น่าจะเป็น ไม่มี ก็มีจริง ๆ. เราก็ต้องมีการเตรียมพร้อม. ความจริงที่เตรียมก็ได้เตรียมไว้ โดยเฉพาะอย่างคุณสมิทธ ได้ทำการเตรียมพร้อมที่จะให้ทำได้ เตรียมพร้อมรับสถานการณ์ที่รุนแรง. สึนามิที่เกิดขึ้นนี้ก็คล้ายกันกับน้ำท่วม คล้ายกับพายุ คล้ายกับแผ่นดินไหว. เขาก็ได้เตรียมพอสมควร แต่คนไม่เชื่อ คนไม่เชื่อว่า จะเกิดสึนามิ. เมื่อเกิดสึนามิแล้ว ก็ได้เห็นว่าต้องเตรียม. คุณสมิทธก็รู้สึกว่่าน้อยใจที่ไม่เชื่อฟัง. แต่ยังไงก็ตาม ก็มีผู้เชี่ยวชาญที่เข้าใจว่ามีได้ทุกเมื่อ ทุกอย่าง.

อย่างแผ่นดินไหว ทางเขตที่จะมีแผ่นดินไหวก็มีหลายแห่ง โดยเฉพาะทางเขตแดน ไกลี่พม่านี้ ก็มีแผ่นดินไหว. เขาก็ถามว่า อยากไปอยู่ที่ไหนที่ไม่ค่อยมี เขาก็บอกว่าแถวภาคอีสาน มีน้อย แต่ภาคอีสานก็มี. แผ่นดินไหวมีทุกแห่ง ในประเทศในโลกนี้จะมีแผ่นดินไหวได้ทุกแห่ง ก็ต้องเตรียมตัวเตรียมกายเตรียมใจว่า ในประเทศไทยก็อาจจะมีการมีทุกเมื่อ แผ่นดินไหว หรืออะไร ที่น่ากลัว. แผ่นดินไหว ข้าพเจ้าเองก็เคยเจอที่เชียงใหม่. ตอนนั้นป่วย ไม่สบาย นอนอยู่ได้โตะ. ก็คงแปลก นอนอยู่ได้โตะ. นอนได้โตะนี้ ถูกต้องตามเรื่องของป้องกันแผ่นดินไหว แต่ตอนนั้น แผ่นดินยังไม่ไหวก็ไปนอนอยู่ได้โตะแล้ว คือป่วย. ทำไปทำมาก็ไม่ได้เป็นอะไร หัวโนก็ไม่ได้หัวโน แต่ว่าก็น่ากลัวเหมือนกัน เห็นมีโองมีอะไร มันวิ่งไปวิ่งมา. วิ่งไปวิ่งมาในห้อง แล้วดังกลิ้ง ๆ ๆ. ทุกสิ่งทุกอย่างนี้ก็ต้องเตรียมตัว. พี่เลี้ยงของสมเด็จพระเทพฯ ได้เห็นโองวิ่งไปวิ่งมา บอกอย่า มาหลอก ผีนะอย่ามาหลอก. เขาไม่เชื่อ ไม่เชื่อว่าผีได้ แต่เขาก็เห็นว่าผีมันหลอกจริงๆ คือโองมัน วิ่งไปวิ่งมา. ภัยพิบัตินี้เหมือนผีหลอก โองใหญ่ ๆ นะ มันวิ่งไปวิ่งมา. แต่เคราะห์ดีตอนนั้น ไม่ได้มีอะไรที่เสีย โองก็ไม่แตก.

ภัยพิบัติมีได้หลายอย่าง ก็ต้องเตรียมตัวว่ามีได้. อันนี้จะเตรียมตัวทำยังไง ก็ผู้เชี่ยวชาญอย่างคุณสมิทนี่นะ มาบอกวิธีว่าทำอย่างไร. อย่างไรก็ต้องเชื่อท่านบ้าง เพราะว่า ถ้าคนที่มีความรู้ ก็ต้องฟัง ฟังอยู่บ้าง. ในเมืองไทยก็อาจจะมีการภัยพิบัติอย่างนี้อยู่ได้หลายแห่ง. ฉะนั้น เราก็ต้องเตรียม เตรียมใจ เตรียมกาย แล้วเตรียมรับสถานการณ์ ว่าจะมีอย่างไร. ถ้าจริง ๆ เมืองไทยนี้ก็นับว่าดีมากที่ไม่ค่อยมีเหตุการณ์ แต่ก็เกิดขึ้น. ก็มีอยู่แล้ว คือน้ำท่วมก็มี แผ่นดินไหวก็มี พายุก็มี แต่อาจจะไม่รุนแรงเท่า ไม่บ่อยเท่าที่อื่น. เมื่อเร็ว ๆ นี้ก็มีแถวอินโดนีเซีย เกาะสุมาตรา. เมื่อไม่กี่อาทิตย์เขาก็มีอีกเหมือนกัน แต่เราไม่โดน มีแต่สั้น ๆ นิดหน่อย ก็ต้องเตรียมพร้อม. ผู้เชี่ยวชาญอย่างคุณสมิทก็เป็นผู้ที่มีความรู้ พยายามเตรียมเพื่อมารับสถานการณ์ได้. ฉะนั้น ก็ต้องเข้าใจว่ามีได้ แล้วก็เมื่อมีได้ ก็จะต้องพร้อมที่จะรับสถานการณ์แบบนี้.

ผู้กราบบังคมทูล ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า นายบรรสาน บุนนาค เอกอัครราชทูต ณ กรุงย่างกุ้ง ประเทศสหภาพพม่า ขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยว่า ในปัจจุบัน อินเทอร์เน็ตเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของพวกเราทุกคน โดยเฉพาะในการทำงานของ หมู่ข้าพระพุทธเจ้า โดยที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงมีประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ตมาเป็นเวลานานหลายปี จะทรงชี้แนะในการใช้อินเทอร์เน็ตในลักษณะที่ใช้ให้เป็น ใช้อย่างฉลาด เพื่อประโยชน์ในการทำงานของข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายอย่างไร พระพุทธเจ้าข้า ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ.

พระราชดำรัส ทูตนี้ถามก็ตอบเอง ใช้อินเทอร์เน็ตนี้ต้องฉลาด ต้องใช้อย่างฉลาด. อินเทอร์เน็ตนี้ เราเองน่าจะบอกว่าเราไม่ฉลาด. เราไม่ฉลาดเพราะว่าเครื่องที่ใช้อินเทอร์เน็ตเราไม่มี คือให้คนที่ฉลาดใช้ แล้วทำ เราไม่ทำ. อินเทอร์เน็ตนี้ เราดูในทางลบ คนที่ใช้จะเป็นคนโง่. อย่างเรา เราเป็นคนโง่

เราคือข้าพเจ้า โง่ไม่รู้เรื่อง. เขาก็หลอกเอา เพราะว่าอินเทอร์เน็ตนี่นะเป็นเครื่องสำหรับหลอกคน เป็นเครื่องที่เขาใช้สำหรับขอกคน เหมือนว่าคนที่เก่ง ฉลาด. แต่เราไม่ได้บ้ายอ ก็ใช้ เดียวนี้ใช้เครื่อง ไม่ใช่อินเทอร์เน็ต เขาเรียกว่าคอมพิวเตอร์. พอดีคอมพิวเตอร์อันนี้ เมื่อไม่กี่วัน มันโง่ขึ้นมา เปิดทีแรกก็เปิดได้ แต่แล้วเปิดไม่ได้. เครื่องที่โง่นี่นะ อันนี้มันอายุตั้งสิบห้าขวบแล้ว มันพังเอาคือ ๆ แต่เราก็โง่ยิ่งกว่า เพราะเราไม่เปลี่ยนเครื่อง. คนที่ฉลาด เวลาเครื่องมันพังมันโง่ ก็เปลี่ยนเครื่อง. เราโง่ยิ่งกว่า เครื่องเปิดไม่ได้ ทำไม่ได้ เจ็บด้วย มันเซ่อยิ่งกว่าเราเซ่อ. แต่ก็ให้ร้านเขาทดลองแก้. เขาแก้แล้วก็ใช้อย่างเดิม ไม่ได้เข้าไปในอินเทอร์เน็ต แต่มันตอบได้ กดไป เขาตอบ สวัสดีครับ. เสร็จแล้วเราถามอะไรเขาก็ไม่ตอบ เพราะว่าโง่ โง่กว่าเรา. แต่อินเทอร์เน็ตนะถ้าเราไปเชื่อเขา มันหลอกเรา ให้รู้ว่าอินเทอร์เน็ตนี่นะมันหลอก มันหลอกคนที่ใช้ คือคนที่ใช้นะเป็นคนโง่. ถ้าใช้เป็น ก็อาจจะประโยชน์ได้ แต่ส่วนใหญ่เขาหลอกเรา.

ฉะนั้น ท่านไปจะอยู่เมียนมาร์ อินเทอร์เน็ตเมียนมาร์เขาก็หลอกคนได้. ท่านไปอยู่ที่ประเทศที่ดีที่สุดนะ ที่จะถูกหลอก. ฉะนั้น ก็ขอเตือนว่าอย่าใช้อินเทอร์เน็ต เพราะว่าอินเทอร์เน็ต เป็นเครื่องเป็นระบบที่หลอกคนอย่างฉมัง. คือคนเปิดเครื่อง ก่อนจะเปิดเครื่องก็ต้องเสียเงิน คือตัวเครื่องนะแพงแล้ว แล้วก็ยังต้องเสียเงินอีก. ฉะนั้น ก็ไม่แนะนำที่จะเชื่ออินเทอร์เน็ต. เครื่องที่เราซื้อ ซื้อมาตอนนั้นนะแพง แล้วใช้อินเทอร์เน็ตไม่ได้ คนเขาบอกว่าเครื่องนี้ใช้ไม่ได้. เราเลยดีใจว่าเราเลือกเครื่องที่ดี ใช้อินเทอร์เน็ตไม่ได้ ไม่อย่างนั้นถูกหลอก ถูกหลอกเสมอ.

นี่ก็ขอเตือนว่าอย่าฟังที่บอก ความจริงนะไม่รู้เรื่อง เรื่องอินเทอร์เน็ต แล้วท่านพูด มาเชื่อว่าพระเจ้าอยู่หัวเป็นผู้เชี่ยวชาญอินเทอร์เน็ต. เขาบอกว่าพระเจ้าอยู่หัวนี่เป็นผู้รู้. ไม่รู้หรอก เรื่องอินเทอร์เน็ตนี่นะ. คนที่ฟังนี้ก็คงบอกว่าพระเจ้าอยู่หัวพูดอะไรไม่จริง. จริง นี่เป็นความจริง ด้วยสัจจริงไม่รู้เรื่องอินเทอร์เน็ต. คือว่าอินเทอร์เน็ตนี่ มันเป็นระบบ เขาเรียกว่า อินเทอร์เน็ต ก็หมายความว่า เป็นเครื่องที่เขาใช้พูดกัน. อาจจะพูดกันได้ แต่พูดไม่รู้เรื่อง. ถ้าตัวเครื่องมันรู้เรื่อง ก็แล้วแต่เครื่อง แต่คนที่ฟังคือผู้ที่ใช้ ไม่รู้เรื่อง. เมื่อไม่รู้เรื่อง ก็อินเทอร์เน็ตไม่ได้ คือพูดกันไม่ได้. พูดกันไม่ได้คือไม่รู้เรื่อง. พูดอย่างนี้ท่านก็รู้ว่าพระเจ้าอยู่หัวไม่รู้เรื่อง ฉะนั้น มาพูดว่าพระเจ้าอยู่หัวรู้เรื่องอินเทอร์เน็ต เป็นผู้เชี่ยวชาญ ก็ป่วยการที่จะพูดกัน. พูดไม่ได้ เพราะว่าไม่รู้เรื่อง. คงเสียใจกัน คงผิดหวังกันมาก พระเจ้าอยู่หัวนี่ไม่รู้เรื่องอินเทอร์เน็ต. ก็ได้แค่นี้ นะ อินเทอร์เน็ต ได้รู้ว่าเราไม่รู้เรื่อง. พอใจ ยิ้มแย้มเชียวนะ. นี่นะก็เล่นอินเทอร์เน็ตมากเกินไป (เสียงหัวเราะ). แต่เราภูมิใจที่ไม่รู้เรื่อง. เขาว่าเครื่องอินเทอร์เน็ต เครื่องอิเล็กทรอนิกส์นี่นะ เขาฉลาดมาก แต่แท้จริงมันไม่ฉลาด ไม่รู้เรื่อง. นี่บอกไปว่าเครื่องที่ใช้นะ ไม่ได้เป็นเครื่องที่ใช้ กับอินเทอร์เน็ตได้ แต่ว่าเครื่องที่จะใช้กับอินเทอร์เน็ตก็มีอยู่ แต่ไม่เคยเปิด. มีเพื่อใช้กันดูว่าสุนัข มีพันธุ์อะไร ก็กด เขาก็โผล่มา มีสุนัขพันธุ์โน้นพันธุ์นี้ เราก็ดีใจ. ทำไปทำมาเราก็ได้ความรู้ เรื่องสุนัขจากอินเทอร์เน็ต.

วันนี้ไม่มา ทองแดงไม่มา แต่ว่าคุณทองแดงน่าจะรู้เรื่องอินเทอร์เน็ตดีดีกว่าเรา. วันก่อนนี้ เขามานั่งอยู่ตรงนี้ เขานั่งตรงนี้แล้วเขาก็ไม่ตอบอะไร ไม่พูดอะไร. เราบอกกับทองแดง เสร็จแล้วก็ลุกขึ้น ไปได้ เขาก็ลุกขึ้นไป แต่ว่าตอนนั้นมีสรรเสริญพระบารมี เขาก็นั่งอยู่ก่อน เสร็จแล้วก็ไป. เรื่องมันเป็นอย่างนี้ สุนัขก็เข้าใจอินเทอร์เน็ตดีกว่านาย. วันนี้เลยไม่ออกมา. ตะกี้เขาลุกขึ้นอยากจะมา. ไม่ให้มา อย่ามา มาแล้วทำให้เสียหน้า. ลงท้ายเรื่องอินเทอร์เน็ตนะ เขาก็จะต้องบอกว่ารู้เรื่องเป็นอย่างนี้. ไม่ทราบว่าคุณทั้งหลายมีสุนัขที่รู้เรื่องอินเทอร์เน็ตไหม จะได้ติดต่อกับทองแดง. ไม่มีนะ. เขาเป็นสุนัข ก็เห่ออินเทอร์เน็ตเหมือนกัน.

ความจริงทองแดงเป็นคนไทยแท้ ถ้าถามว่ารู้เรื่องอินเทอร์เน็ตไหม บอกอีกไม่รู้เรื่อง. ต้องบอกไม่รู้เรื่อง วันหนึ่งบอกไม่รู้เรื่อง อีกวันบอกว่ารู้เรื่อง. แต่ว่าสามีเขาเป็นเยอรมัน. ที่จริงเขาไม่ได้เป็นเยอรมันนะ เขามาจากแอฟริกา. สามีมาจากแอฟริกา เขารักทองแดงมาก ก็เลยเรียกทองแดงเป็นสุนัขไทยที่รู้เรื่องอินเทอร์เน็ต. ก็ถึงต้องบอกให้ท่านทราบว่า ทองแดงนี้รู้เรื่องอินเทอร์เน็ต แล้วก็ท่านอยากติดต่อกับสุนัขที่รู้เรื่องอินเทอร์เน็ตก็ติดต่อกับทองแดง. คือว่าก็น่ารักดีนะ ถ้าเห็นทองแดงเขาติดต่อกับสามีเขา. เขาติดต่อกับอินเทอร์เน็ต แล้วสามีไม่ตอบ. สามีไม่ตอบเพราะว่าสามีไม่รู้เรื่อง นี่จะลำบาก. เราก็ตัดต่อกับทองแดงด้วยอินเทอร์เน็ต. เราไม่รู้เรื่อง เดียวนี้ก็เลยไม่ยอมติดต่อ. มันอย่างนี้นะ แล้วเปลืองเปล่าๆ สิ้นเปลือง. เลยให้ท่านทราบว่าพระเจ้าอยู่หัวนี้ไม่เล่นอินเทอร์เน็ต เพราะว่าสิ้นเปลืองเปล่าๆ แล้วก็ถ้าอยากทราบก็มีคนให้ถามว่าอันโน้นเป็นอย่างนั้นๆ นะ.

แต่ว่าทองแดงเขาได้สามีเพราะว่าเราเล่นอินเทอร์เน็ต. เล่นอินเทอร์เน็ตนะ รู้ว่าสามีเป็นชาวแอฟริกัน. ก็แปลกอย่างนี้. ทองแดงทราบได้อย่างไรว่าสามีเป็นแอฟริกา ก็อินเทอร์เน็ตนี่กดดูบับๆ ขึ้นมาเป็นแอฟริกัน. แล้วทีหลังก็อยากพบอีก เขาก็ส่งมาอีก เป็นแอฟริกันมาจากเยอรมัน. เอ้อ ทองแดงเขาได้แอฟริกัน ได้อังกฤษ แล้วทำไปทำมา สามีของทองแดงเขาว่าเป็นรัสเซีย แต่ถามเขาว่าพูดภาษารัสเซียได้ไหม เขาบอกว่าพูดไม่ได้. นี่ ท่านอยู่กระทรวงต่างประเทศนะต้องดูว่าสามีของทองแดงนี่นะ ไปอยู่เยอรมัน คราวที่แล้วไปอยู่อังกฤษ แล้วไปรัสเซีย. สามีของทองแดงนี่นะเขาพูดภาษารัสเซียได้ แต่เขาไม่พูด. เวลาไปพูดกับเขา เขาก็บอกนิดเชโบเท่านั้นเอง. เขาพูดอย่างเดียว เนียด เนียด ก็บอกว่าเราไม่รู้เรื่องนิดเชโบ. ท่านอยากเรียนภาษารัสเซียก็ไปเรียนกับสามีทองแดง (เสียงหัวเราะ). ทางกระทรวงต่างประเทศเขาก็อยากให้คนรู้ภาษารัสเซียจะได้ไปติดต่อกับปูติน.

ก็หมดคำถามแล้วใช่ไหม. อย่างนั้น เราก็พูดอะไรต่อไม่ได้.